

לב לדעת

ידע מצמיח תנוף

ואנכי הסתר אסתיר

תהלים פרק כב

(א) למנצח על אילת השחר מזמור לדוד: (ב) אלי אלי למה עזבתני רחוק מישועתי דברי שאנתי: (ג) אלי אקרא יומם ולא תענה ולילה ולילה לא דמיה לי: (ד) ואתה קדוש יושב תהלות ישראל: (ה) בך בטחו אבותינו בטחו ותפלטמו:

(ו) אליך זעקו ונמלטו בך בטחו ולא בושו: (ז) ואנכי תולעת ולא איש חרפת אדם וכזוי עם: (ח) כל ראי ילעגו לי יפטירו בשפה יניעו ראש: (ט) גל אל ה' פלטהו יצילהו פי חפץ בו: (י) פי אתה גחי מבטן מבטיחי על שדי אמי: (יא) עליך השלכתי מרחם מבטן אמי אלי אתה: (יב) אל תרחק ממני פי צרה קרובה פי אין עוזר: (יג) סבבוני פרים רבים אבירי בשן פתרוני: (יד) פצו עלי פיהם אריה טרף ושאג: (טו) כמים נשפכתי והתפרדו כל עצמותי הנה לבי פדונג נמס בתוף מעי: (טז) יבש פתרי פחי ולשוני מדבק מלקוחי ולעפר מנת תשפתני: (יז) פי סבבוני כלבים עדת מרעים הקיפוני כארי ידי ורגלי: (יח) אספר כל עצמותי המה יביטו יראו בי: (יט) יחלקו בגדי להם ועל לבושי יפילו גורל: (כ) ואתה ה' אל תרחק אילותי לעזרתי חושה: (כא) הצילה מחרב נפשי מיד כלב חידתי: (כב) הושיעני מפי אריה ומקרני רמים עניתני: (כג) אספרה שמך לאחי בתוף קהל אהללך: (כד) יראי ה' הללוהו כל זרע יעקב פבדוהו וגורו ממנו כל זרע ישראל: (כה) פי לא בנה ולא שקץ ענות עני ולא הסתיר פניו ממנו ובשועו אליו שמע: (כו) מאתך תהלתי בקהל רב נדרי אשלם נגד יראיו: (כז) יאכלו עגונים וישבעו יהללו ה' דרשיו יחי לבבכם לעד: (כח) יזכרו וישבו אל ה' כל אפסי ארץ וישתחוו לפניך כל משפחות גוים: (כט) פי לה' המלכה ומשל בגוים: (ל) אכלו וישתחוו כל דשני ארץ לפניו יכרעו כל יורדי עפר ונפשו לא חיה: (לא) זרע יעבדנו יספר לאדני לדור: (לב) יבאו ויגידו צדקתו לעם נולד פי עשה:

מדרש תהלים (בובר) מזמור כב

ד"א למנצח על אילת השחר... על אילת השחר, זו אסתר.

ה [דבר אחר למנצח על אילת השחר. למי שקופץ כאיל, ומאיר להם מתוך החשך,

וכן הוא אומר והנה אימה חשכה גדולה נופלת עליו (בראשית טו יב), כנגד הגליות הכתוב

מדבר, שהקב"ה מאיר לישראל מתוך אפילתן, אימה זו בבל, ואימתני ותקיפא יתירה (דניאל ז ז),

חשכה זו מדי, שהחשיכה מאור עיניהם של ישראל, והאיר להן הקב"ה בימי מרדכי ואסתר,

שנאמר ליהודים היתה אורה (אסתר ח טז)... לכך נאמר על אילת השחר, שהביאה השחר

מתוך החשך.

[יג] דבר אחר מי זאת הנשקפה כמו שחר (שה"ש = שיר השירים = ו י). ר' חייא בר אבא ור' שמעון בן חלפתא היו מהלכין בקרוצתא בהדא בקעתא דארבאל, וראו אילת השחר שבקע אורה לעלות, אמר לו ר' חייא כך היא גאולתן של ישראל, אמר לו ר' שמעון היינו דכתיב כי אשב בחשך ה' אור לי (מיכה ז ח), בתחלה היא באה קימעא קימעא, ואחר כך היא מנפצת ובאה, ואחר כך היא פרה ורבה, ואחר כך היא משתבחת והולכת, כך בתחלה ומרדכי יושב בשער המלך (אסתר ב כא), ואחר כך ויהי כראות המלך את אסתר המלכה (שם /אסתר/ ה ב), ואחר כך ויקח המן את הלבוש ואת הסוס (שם /אסתר/ ו יא), ואחר כך ויתלו את המן (שם /אסתר/ ז י), ואחר כך ואתם כתבו על

ידע מצמיח תנוף

היהודים (שם /אסתר/ ח ח), ואחר כך ומרדכי יצא מלפני המלך בלבוש מלכות (שם שם /אסתר ח' טו), ואחר כך ליהודים היתה אורה (שם שם /אסתר ח' טז).

בבלי, חולין, קל"ט ב'

אסתר מן התורה מנין? שנאמר: (דברים ל"א) 'ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא'

ששמעתי מאא"ז זללה"ה (= הבעל שם טוב) ואנכי הסתר אסתיר כי כשהאדם אינו יודע שיש הסתרה בודאי אינו טוב שסובר שהוא צדיק גמור ואינו שב בתשובה אבל כשיודע שיש הסתרה ומרגיש בנפשו אז הוא נכנע מלפני השי"ת ומבקש מלפניו וזהו (דברים ל"א, י"ח) ואנכי הסתר פירוש ההסתרה אני אסתיר ולא יודע שהיא הסתרה (דגל מחנה אפרים, צו, 'והכהן').

כי יש שני הסתרות. וכשהשם יתברך נסתר בהסתרה אחת, גם כן קשה מאד למצאו. אך אף-על-פי-כן, כשהוא נסתר בהסתרה אחת, אפשר ליגע ולחתר עד שימצא אותו יתברך, מאחר שידע שהשם יתברך נסתר ממנו. אבל כשהשם יתברך נסתר בהסתרה תוך הסתרה, דהינו שההסתרה בעצמה נסתרת ממנו, דהינו שאינו יודע כלל שהשם יתברך נסתר ממנו אזי אי אפשר כלל למצא אותו, מאחר שאינו יודע כלל מהשם יתברך. וזה בחינת (דברים ל"א): 'ואנכי הסתר אסתיר', דהינו שאסתיר ההסתרה, שלא ידעו כלל שהשם יתברך נסתר. ואזי בודאי אינו יכול למצא אותו יתברך, מאחר שאינו יודע כלל שצריך לבקש אותו יתברך, כי אינו יודע כלל שהשם יתברך נסתר ממנו, כי ההסתרה בעצמה נסתרת כנ"ל (ליקוטי מוהר"ן קמא, נו).

